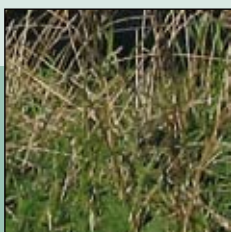

Grovfoder fra tidligt høstede proteinafgrøder til drægtige søer

■ ■ ■ Erfaringer med nye typer grovfoder

Tildeling af grovfoder er et væsentligt element i det økologiske regelsæt. Reglens berettigelse ses tydeligt, når man iagttager grise, der får tildelt grovfoder!

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret | økologi

Udkærvej 15, 8200 Århus N · Tlf. 87 40 50 00 · www.landscentret.dk

Afgrøde og høstmetode

Ved at ribbehøste eller finsnitte proteinafgrøder som ærter, lupiner og hestebønner og efterfølgende ensilere dem, opnås et proteinrigt grovfoder.

Læs her om erfaringer med opfodring til drægtige søer.

Der er afprøvet følgende typer grovfoder:

- Ribbehøstet byg/ært
- Finsnittet hestebønne
- Ribbehøstet lupin

Ribbehøstet byg/ært

Grovfoderet bestående af byg/ært fungerede godt. Der var stor ædelyst, men byg/ært-ensilagen var lidt vanskelig at håndtere manuelt, hvilket skyldes den lidt grove struktur.

De drægtige søer holdt et fint huld på byg/ært-ensilagen. Der blev observeret en god gødningskonsistens og der kunne ikke findes hele kerner efter 2 ugers fodring.

Tabel 1.
Næringsstofindhold og bedømmelse af ribbehøstet og ensileret byg/ært.

	Næringsstofindhold	Bedømmelse af grovfoderet	
Tørstof%	40,1	Håndtering af grovfoderet	Besværlig
FEso pr. 100 kg vare	28,6	Ædelyst	Tilfredsstillende
Gram råprotein/FEso	178	Huld	Tilfredsstillende

Ribbehøstet og ensileret byg/ært

Finsnippet hestebønne

Grovfoderet bestående af finsnippet hestebønne smuldrede fint og var nem at håndtere. Desuden havde ensilagen en behagelig duft. De drægtige søer holdt et

fint huld på finsnippet hestebønne og der kunne i gødningen ikke findes hele kerner efter 2 ugers fodring.

Tabel 2.
Næringsstofindhold og bedømmelse af finsnippet og ensileret hestebønne.

	Næringsstofindhold	Bedømmelse af grovfoderet	
Tørstof%	47,8	Håndtering af grovfoderet	Middel
FEso pr. 100 kg vare	29,9	Ædelyst	Tilfredsstillende
Gram råprotein/FEso	300	Huld	Tilfredsstillende

Finsnippet og ensileret hestebønne

Ribbehøstet Lupin

Til trods for at lupinen var ribbehøstet, var der en høj andel grove stængeldele i varen. Det tyder således på, at høstmetoden ikke har fungeret godt til lupin.

Det medførte en mere besværlig håndtering og en dårligere kvalitet.

Mugpletter forekom i denne ensilage, men ud fra en visuel bedømmelse blev den sundhedsmæssige kvalitet i øvrigt vurderet til at være acceptabel.

De drægtige søer havde en lav ædelyst til den ribbehøstede lupin og efter en uges afprøvning blev fodringen med lupin afbrudt af frygt for tab af huld.

Tabel 3.
Næringsstofindhold og bedømmelse af ribbehøstet og ensileret lupin.

	Næringsstofindhold	Bedømmelse af grovfoderet	
Tørstof%	36,4	Håndtering af grovfodet	Besværlig
FEso pr. 100 kg vare	16,5	Ædelyst	Lav
Gram råprotein/FEso	390	Huld	Fodringen blev afbrudt

Ribbehøstet og ensileret lupin

Anbefalinger

Erfaringsmæssigt kan en drægtig so typisk optage cirka 8 kg grovfoder.

Tabel 4. Samlet energi og proteinforsyning ved en dagsration på 8 kg grovfoder og 1 kilo byg.

	Byg/ært, ribbehøstet	Hestebønne, finsnittet
8 kg grovfoder		
FEso	2,3	2,4
Gram råprotein	407	728
1 kg byg		
FEso	1	1
Gram råprotein	96	96
Samlet dagsration		
FEso	3,3	3,4
Gram råprotein	503	824

Ved at sammenligne tabel 4 og 5 ses det, at den samlede foderration kan opfylde de drægtige søers protein og energibehov ved både ribbehøstet byg/ært og finsnittede hestebønner.

Tabel 5. Energi og proteinbehov (forenklet) til drægtige søer.

	Drægtige søer
FEso pr. dag	3-4
Gram fordøjelig råprotein/FEso	90
Gram fordøjelig råprotein pr. dyr pr. dag	270-360

Vedrørende opfyldelse af de drægtige søers proteinbehov antages det, at fordøjeligheden af protein i grovfoderet er lidt lavere end i korn. For at opfylde de drægtige søers proteinbehov skal proteinfordøjelighed i den samlede foderration være mellem 32 % og 71 %, hvilket anses for at være realistisk. Den samlede foderration vil derfor med stor sandsynlighed opfylde de drægtige søers behov for fordøjeligt protein.

Konklusioner

- Både byg/ært og hestebønne fungerede godt som grovfoder til drægtige søer. Ædelysten var god og dyrene holdt et godt huld.
- Energiniveauet i lupin var lavere end i byg/ært og hestebønne og der var risiko for at dyrene ville tabe huld på den tildelte ration. Ædelysten til lupin var mindre end til byg/ært og hestebønne. Det vurderes, at årsagen skal findes i høstmetoden, som har taget endog meget grove stængeldele med.
- Overordnet blev det vurderet at alle tre typer grovfoder kunne håndteres og transporteres i lighed med andre typer ensilage.
- Hestebønne var nemmere at udtage end byg/ært og havde en karakteristisk og behagelig duft – næsten af tobak.
- Til drægtige søer kan grovfoder bidrage med energi og protein i et omfang, der muliggør nedsat tildeling af kraftfoder (korn/færdigblandning).
- De tre typer grovfoder er ikke afprøvet til diegivende søer, smågrise eller slagtesvin, men der forventes ikke at kunne spares på kraftfodertildelingen til disse dyregrupper.
- Udfodringen til dyr på stald kan mekaniseres og der henvises til Farmtesten vedr. udfodring af grovfoder til fjerkræ.
- For at sikre en god ædelyst til grovfoder er det nødvendigt at have meget fokus på kvaliteten (forgæringsproces – ingen tilsmudsning - intakt emballage).
- Slætafgrøder øger muligheden for en effektiv bekæmpelse af rodukrudd. Der henvises til pjecen om tidlig høst og ensilering af proteinafgrøder fra samme serie som denne.

Udgivet af Landscentret, Økologi, november 2008.
Projektet er støttet af Foden for Økologisk Landbrug og Direktoratet for Fødevarerhverv.
Foto: Torikild Birkmose og Tove Serup.

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret | Økologi

Udkærvej 15, 8200 Århus N · Tlf. 87 40 50 00 · www.landscentret.dk